Skogsveronika i Skåne

Kjell-Arne Olsson & Charlotte Wigermo

Fig. 1. Skogsveronika med sina ljusblå blommor och skaftade blad. Foto: Åke Svensson.

Linnea, Angelica, Jasmine, Erica, Iris, Veronica… Listan kan göras lång med vackra botaniska släktnamn som tjänat som inspiration när stolta föräldrar döpt sina små ögonstenar. Men det gäller förstås bara flickor, inte pojkar. (I den mån dessa fått namn inspirerade av naturen, är det mest från rovdjur med vassa tänder och klor, som Leo, Ulf och Björn).

Ett av de populäraste namnen ur vår flora kommer från släktet *Veronica*, ett namn som många flickor och kvinnor bär idag. Av detta släkte har vi drygt 20 arter i Skåne, varav flera, som teveronika, fältveronika, majveronika och ärenpris, är allmänna. En av de mera ovanliga arterna är skogsveronika *Veronica montana*, som är klassad som nära hotad (NT) i *Rödlistade arter i Sverige 2020* (SLU, ArtDatabanken 2020). Skogsveronika påminner en smula om teveronika *V. chamaedrys*, men har skaftade blad, ljusare blommor och en stjälk som är allsidigt hårig.

Skogsveronika finns i landet nästan enbart i Skåne. Förutom ett par förekomster i södra Halland och i Halltorps hage på Öland är arten inskränkt till vårt landskap. I Danmark är arten traktvis vanlig, medan den saknas i både Norge och Finland (karta 1). I övrigt är det en i huvudsak europeisk växt som har en sydlig utbredning.

I Skåne är är skogsveronika känd från ett 100-tal lokaler, framför allt i anslutning till Söderåsen, Linderödsåsen och Romeleåsen. Ett flertal lokaler finns även norr om Helsingborg och norr om Vombsjön. Denna krävande art växer ”i oftast djup skugga på fuktig, gärna blottad eller sliten, mycket bas- och näringsrik mark; längs stigar, markvägar och diken samt i periodiskt upptorkande bäckdråg och diffusa

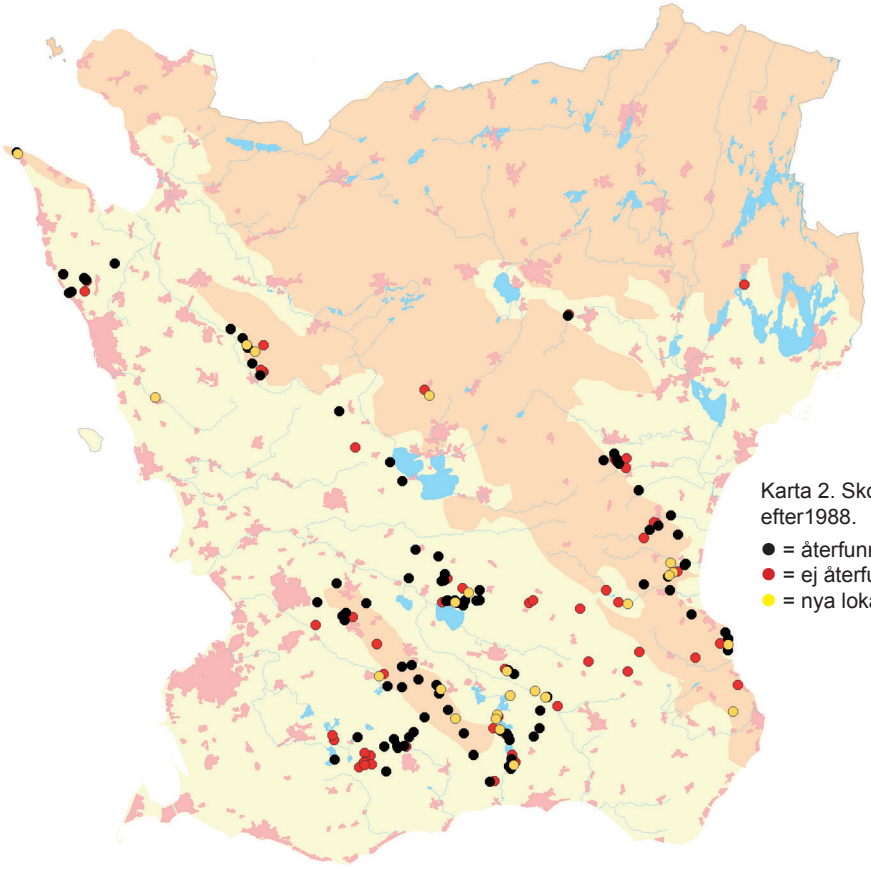
källdrag i ängslövskogar av främst bok, därtill någon gång i parkmiljöer och askfuktskogar." (Tyler m.fl. 2007).

Floraväktarna i Skåne inventerade skogsveronika 2019 och 2020 genom att besöka alla dess lokaler från inventeringen för Projekt Skånes Flora 1989–2005. Växten hittades på 94 lokaler medan den inte gick att återfinna på 55 lokaler. Under floraväktarnas inventering tillkom 24 nya lokaler. Antalet aktuella förekomster i Skåne idag uppgår med andra ord till knappt 120 stycken.

Skogsveronika minskar något i Skåne, men kan knappas sägas vara en hotad art. Åtskilliga av dess lokaler ligger inom skyddade områden och här är det viktigt att hänsyn och skötsel anpassas efter artens behov. Överhuvud taget är det angeläget att de lövskogar

Karta. 1. Den nordiska utbredningen av skogsveronika enligt Hultén (1971).

Karta 2. Skogsveronika i Skåne efter1988.

● = återfunnen 2019–2020
● = ej återfunnen 2019–2020
● = nya lokaler 2019–2020

Fig. 2. Skogsveronika. Foto: Åke Svensson.

som skogsveronikan växer i bevaras och inte utsätts för hydrologiska förändringar. Även markberedning och körskador bör undvikas på växtplatserna. Tas bara dessa nödvändiga hänsyn kommer vi även i framtiden kunna njuta av skogsveronikans försynta uppsyn i våra skuggiga ädellövskogar.

Fig. 3. Skogsveronika. Foto: Åke Svensson.

Litteratur

Hultén, E. 1971. *Atlas över växternas utbredning i Norden. Fanerogamer och ormbunksväxter. Andra uppl*. Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag, Stockholm.

SLU ArtDatabanken 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020.* SLU, Uppsala.

SLU Artfakta. >https://artfakta.se/naturvard/taxon/Veronica-montana-1654<

Tyler, T. m.fl. (red.). 2007. *Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning*. Lund.